

Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif

**SATU KAJIAN APLIKASI *MISE-EN-SCENE* TERHADAP
FILEM *NOIR* BERDASARKAN PERSPEKTIF FILEM *ROAD
TO PERDITION* DAN *TAXI DRIVER***

Mohd Jefri Bin Samaroon

Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Sinematografi)
2008

TR
850
M697
2008

SATU KAJIAN APLIKASI *MISE-EN-SCENE* TERHADAP FILEM
NOIR BERDASARKAN PERSPEKTIF FILEM *ROAD TO
PERDITION* DAN *TAXI DRIVER*

MOHD JEFRI BIN SAMAROON

Projek ini merupakan salah satu keperluan untuk
Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Sinematografi)

Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif
UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK
2008

UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS/LAPORAN

JUDUL: SATU KAJIAN APLIKASI *MISE-EN-SCENE* TERHADAP FILEM NOIR BERDASARKAN PERSPEKTIF FILEM *ROAD TO PERDITION* DAN *TAXI DRIVER*.

SESI PENGAJIAN: 2007/2008

Saya MOHD JEFRI BIN SAMAROON mengaku membenarkan tesis/laporan ini disimpan di Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:

1. Tesis/Laporan adalah hakmilik Universiti Malaysia Sarawak
2. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja
3. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat pendigitan untuk membangunkan Pangkalan Data Kandungan Tempatan
4. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat salinan tesis/laporan ini sebagai bahan pertukaran antara institusi pengajian tinggi
5. *Sila tandakan

SULIT

(mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan seperti termaktub di dalam AKTA RAHSIA RASMI 1972)

TERHAD

(mengandungi maklumat terhad yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan dijalankan)

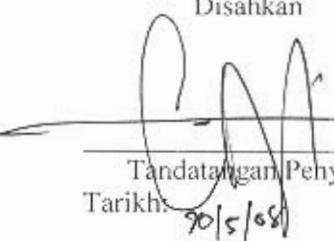
TIDAK TERHAD

Tandatangan Penulis

Tarikh: 20.05.2008

Alamat Tetap:
NO 170, BLOK 8,
Felda Palong Timur 2,
85100 Batu Anam, Johor.

Disahkan

Tandatangan Penyelia
Tarikh: 20/5/08

Catatan: * Tesis/Laporan dimaksudkan sebagai tesis bagi Ijazah Doktor Falsafah, Sarjana dan Sarjana Muda

* Jika Tesis/Laboran ini SULIT atau TERHAD, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkaitan dengan menyatakan sebab dan tempoh Tesis/Laporan ini perlu dikelaskan SULIT atau TERHAD

PENGAKUAN

Saya mengaku bahawa tesis ini telah di hantar kepada pihak Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif sebagai syarat untuk bergraduan dan pihak fakulti berhak menggunakan penulisan tesis ini untuk tujuan penyelidikan dan pengajian serta untuk membangunkan dan meningkatkan data di fakulti tersebut.

Di sediakan Oleh:

_____
(Mohd Jefri Bin Samaroon)

Tarikh:

_____
20/05/08

Kajian bertajuk ‘Satu Kajian Aplikasi *Mise-en-scene* Terhadap Filem *Noir Berdasarkan Perspektif Filem Road To Perdition dan Taxi Driver’ telah disediakan oleh **Mohd Jefri Bin Samaroон** dan telah diserahkan kepada Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif sebagai memenuhi syarat untuk Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian **Sinematografi**.*

Diterima untuk diperiksa oleh:

(En. Abdul Riezal Bin Dim)

Tarikh:

26/5/07

PENGHARGAAN

Setinggi-tinggi pernghargaan dan ucapan ribuan terima kasih kepada penyelia saya, En. Abdul Riezal Dim atas nasihat, tunjuk ajar dan sokongan moral yang diberikan kepada saya bagi menyiapkan Projek Tahun Akhir program Sinematografi. Saya juga ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada mentor saya, Cik Teo Miaw Lee yang telah banyak memberi nasihat dan tunjuk ajar serta kepada semua pensyarah Sinematografi.

Kepada keluarga dan rakan-rakan seperjuangan, saya mengucapkan terima kasih atas sokongan dan dorongan yang diberikan kepada saya.

Akhir kata, tidak lupa kepada sesiapa yang terlibat secara langsung atau tidak langsung semasa saya menjalankan kajian dan projek ini. Sekian Terima Kasih.

ISI KANDUNGAN

Halaman tajuk

Borang pengesahan status laporan

Pengakuan.....	i
Pengesahan dan Tandatangan Penyelia.....	ii
Penghargaan.....	iii
Isi Kandungan.....	iv
Abstrak.....	viii
<i>Abstract</i>	ix

BAB 1 PENGENALAN

1.0 Pengenalan.....	1
1.1 latarbelakang Kajian.....	1
1.2 Permasalahan.....	2
1.3 Kepentingan kajian.....	2
1.4 Objektif kajian.....	3
1.5 Metodologi kajian.....	4
1.5.1 Kajian Kualitatif.....	4
1.6 Sampel Kajian.....	8
1.7 Coding (Kriteria Analisis).....	8
1.8 Hipotesis.....	8

BAB 2 KAJIAN LITERASI

2.0 Pengenalan.....	10
2.1 Definisi Filem <i>Noir</i>	10
2.2 Pra Sejarah Filem <i>Noir</i>	12

2.3 Neo Noir.....	13
2.4 <i>Femme Fatale</i>	13
2.5 Tema/Plot.....	14
2.6 Visual Stail.....	15
2.6.1 <i>Low Key Lighting</i>	15
2.6.2 <i>Mise-en-scene</i>	16
2.7 Anti-Hero.....	17
2.8 Filem <i>Gangster</i> / Filem <i>Crime</i>	17

BAB 3 ANALISIS FILEM

3.0 Pengenalan.....	19
3.1 Analisa Filem <i>Road To Perdition</i>	19
3.1.1 Sinopsis.....	19
3.1.2 <i>Mise-en-scene</i>	20
3.1.3 Lokasi.....	21
3.1.4 Tema dan Plot.....	21
3.2 Analisa Filem <i>Taxi Driver</i>	22
3.2.1 Sinopsis.....	22
3.2.2 <i>Mise-en-scene</i>	22
3.2.3 Lokasi.....	23
3.2.4 Tema dan Plot.....	23

BAB 4 PROJEK TAHUN AKHIR

4.0 Pengenalan.....	24
4.1 Sinopsis.....	24
4.2 Konsep dan Idea.....	24
4.3 Pre-Produksi.....	24
4.3.1 Analisa Skrip.....	25
4.3.2 <i>Breakdown Script</i>	26
4.4 Produksi.....	27
4.4.1 Pengenalan.....	27

4.4.2 Visual.....	27
4.4.3 Lokasi.....	27
4.5 Post-Produksi.....	27
4.5.1 Pengenalan.....	27
4.5.2 Penyuntingan.....	28
4.6 Kesimpulan.....	29

Rujukan

Lampiran

SENARAI GAMBAR

PERKARA	MUKA SURAT
Gambar 1.....	20
Gambar 2.....	23
Gambar 3.....	28

ABSTRAK

Filem *noir* merupakan stail dari pembikin filem *hollywood* yang popular pada sekitar tahun 1940an dan 1950an. Filem *noir* sangat menarik dikaji adalah kerana tekniknya yang sungguh berpengaruh dikalangan pembikin filem pada masa itu dan ia digunakan secara berterusan sehingga hari ini yang dipanggil Neo *noir*. Namun sesebuah filem *noir* sukar untuk dijelaskan dengan lebih terperinci kerana konsep filem *noir* terlalu meluas namun pada kajian ini penulis cuba mengupas sedikit tentang konsep filem *noir* dari zaman klasik filem *noir* sehingga sekarang yang dipanggil Neo *noir*. Penulis juga akan turut menekankan kepada elemen-elemen sinematografi dan teknik *mise-en-scene* filem *noir* ke dalam penulisan ini berdasarkan perspektif dari dua buah filem Neo *noir* yang dipilih iaitu *Taxi Driver* (1976) arahan Martin Scorsese dan *Road to Perdition* (2002) arahan Sam Mendes.

ABSTRACT

Noir film was a popular style which been introduced by Hollywood Filmmaker around 1940s and 1950s and known as Neo noir by today filmmakers. The concept of noir film is so wide and hard to explain and therefore researcher try to explore its concept from the classic until the Neo noir era. Beside that, this thesis also will explore the cinematography and mise-en-scene element in two of Neo noir film; which are Taxi Driver (1976) by Martin Scorsese and Road To Perdition (2002) by Sam Mandes.

BAB 1

PENGENALAN

1.0 Pengenalan

Berdasarkan artikel yang dijelaskan oleh Paul Schrader (1972), jelas menunjukkan bahawa filem *noir* bukan satu *genre* tetapi ia merupakan stail yang diaplikasikan daripada pengaruh filem *German Expressionism*. Filem *noir* wujud sekitar tahun 40-an dari pembikin filem Amerika yang terpengaruh dengan stail sinematografi dari German.

"When the movies of the Forties turned to the American 'tough' moral understate, the 'hard-boiled' school was waiting with preset convention of heroes, minor characters, plots, dialogue and themes. Like German expatriates, the 'hard-boiled' writers had a style made to order for the film noir; and in turn they influenced noir screenwriting as much as the German influenced noir cinematography."

(Paul Schrader, 1972)

1.1 Latarbelakang kajian

Kajian ini dijalankan adalah bertujuan untuk mengkaji beberapa ciri filem *noir* melalui perspektif dua buah filem Neo *noir* iaitu filem *Taxi Driver* (1976) dan *Road to Perdition* (2002). Pengkaji juga akan cuba menfokuskan kepada teknik *mise-en-scene* yang digunakan di dalam filem-filem tersebut dan kemudian mengaplikasikannya ke dalam projek tahun akhir pengkaji.

Antara ciri-ciri filem *noir* yang akan dikaji termasuk *femme fatale*, *low-key lighting*, *anti-hero* dan tema atau plot. Kajian ini juga akan menyentuh tentang definisi filem *noir* dan sejarah awal filem *noir*. Di dalam penulisan ini juga, pengkaji turut menyentuh sedikit tentang definisi filem *gangster* dan beberapa contoh filem *gangster*. Hal ini kerana, filem *gangster* memiliki kaitan yang rapat dengan filem *noir* di mana ia mengandungi unsur-unsur jenayah sebagai subjek utama.

1.2 Permasalahan

Berdasarkan pembacaan melalui beberapa buah buku dan analisis artikel di laman web, pengkaji telah mengenalpasti beberapa masalah wujud di dalam kajian ini. Percanggahan idea dan teori oleh penganalisis dan pengkritik filem telah menimbulkan beberapa persoalan dan kekeliruan dalam mencari istilah sebenar filem *noir*. Di dalam kajian ini, pengkaji cuba untuk mengupas persoalan-persoalan tersebut berdasarkan beberapa kajian-kajian lepas oleh para penganalisis filem melalui pembacaan bahan ilmiah.

Permasalahan lain yang dihadapi adalah untuk mengklasifikasikan *genre* manakah yang sesuai bagi filem *noir* dan untuk lebih spesifik dalam ciri-ciri filem *noir* berdasarkan kajian terhadap filem – filem *noir* seperti *Taxi Driver* (1976) dan *Road to Perdition* (2002). Hal ini kerana, terdapat pertembungan pendapat di kalangan pengkritik-pengkritik filem tentang “jantina” filem *noir* sama ada filem tersebut merupakan salah satu *genre*, *mood* ataupun sememangnya merupakan stail yang diadaptasikan oleh pengarah pada zaman itu.

Hal ini kerana sesetengah penganalisis memberikan maksud yang berlainan berdasarkan kepada kefahaman dan sosio-budaya yang berlaku disekitarnya. Contohnya, di Amerika Syarikat filem *noir* diklasifikasikan sebagai satu *genre* filem. Berlainan pula dengan tafsiran yang diutarakan oleh penganalisis-penganalisis dari negara Eropah yang menekankan kepada teknik visual yang digunakan di dalam sesebuah filem *noir*.

1.3 Kepentingan Kajian

Kajian ini dilakukan adalah untuk mengkaji ciri-ciri filem *noir* supaya dapat memberikan gambaran yang sebenar tentang identiti filem *noir*. Setelah kajian ini dilakukan, pengkaji mendapatkan bahawa kajian ini dapat membantu pengkaji menghasilkan karya pengkaji berdasarkan ciri-ciri filem *noir* untuk diaplikasikan ke dalam projek akhir. Selain daripada itu, kajian ini juga dapat memberi maklumat dan membantu para pengkaji lain serta dapat digunakan sebagai bahan rujukan mereka.

Selain sangat berguna kepada pengkaji yang akan datang, pembaca yang akan membaca penulisan ini juga akan memperolehi maklumat yang baru mengenai filem *noir*. Penulisan ini lebih menumpukan kepada kajian ciri-ciri dan aplikasi dari segi *mise-en-*

scene di mana pembaca boleh menilai dan memberi andaianya sendiri mengenai apa yang diperolehi dari penulisan ini.

Kajian ini sangat meluas dan menarik untuk dikaji. Oleh itu, kajian ini tidak berhenti setakat ini sahaja kerana banyak lagi perkara-perkara yang boleh dikaji mengenai filem *noir*. Oleh itu pengkaji berharap kajian ini dapat diteruskan oleh pengkaji-pengkaji yang lain pada masa akan datang.

1.4 Objektif

Objektif utama kajian ini dilakukan adalah bertujuan untuk menjawab beberapa persoalan, kekeliruan dan permasalahan yang timbul tentang pertembungan identiti filem *noir*. Namun dalam kajian ini pengkaji hanya menerangkan perkaitan secara umum tentang stail visual dan ciri-ciri yang terkandung di dalam sesebuah filem *noir*.

Dalam pada itu, kajian ini dijalankan adalah untuk mengenalpasti bentuk ciri-ciri yang terdapat di dalam filem *noir*. Kajian ini meliputi tentang dua buah filem yang berlainan tahun dan pengarah serta bagaimana bentuk perbezaan filem ini dapat dinilai melalui kajian dari segi ciri-cirinya. *Taxi Driver* (1976) arahan Martin Scorsese dan *Road to Perdition* (2002) arahan Sam Mendes merupakan contoh filem yang dipilih sebagai bahan rujukan untuk mengkaji beberapa ciri yang terdapat di dalam filem *noir*. Hal ini kerana, filem-filem tersebut merupakan filem Neo *noir* dan juga boleh diklasifikasikan sebagai filem *gangster*.

Melalui kajian berdasarkan perspektif kedua-dua filem ini, pengkaji akan dapat mengenalpasti beberapa teknik dan elemen *mise-en-scene* yang terdapat di dalam filem tersebut di mana dapat diaplikasikan ke dalam projek akhir pengkaji. Hal ini merupakan tujuan utama untuk mengkaji filem *noir* berdasarkan kajian lepas yang telah dibuat oleh pengkritik filem pada zaman itu. Ciri dan identiti filem *noir* sangat meluas dan turut dipengaruhi oleh zaman *German Expressionism*.

1.5 Metodologi Kajian

Metodologi kajian merupakan cara untuk mendapatkan maklumat berkaitan kajian yang dijalankan. Terdapat dua jenis kaedah metodologi yang boleh digunakan untuk mengkaji sesuatu permasalahan iaitu kaedah kualitatif dan juga kaedah kuantitatif. Pengkaji telah memilih kaedah kualitatif sebagai metodologi kajian pengkaji.

1.5.1 Kajian Kualitatif

Kaedah kualitatif adalah sangat bersesuaian dan mudah digunakan untuk kajian yang akan dijalankan oleh pengkaji. Pemilihan kaedah kualitatif dalam kajian ini adalah berdasarkan kepada tiga orientasi penyelidikan iaitu persekitaran sebagai objek, fenomena atau “realiti” adalah berada dalam keadaan yang stabil, dan *observable & measureable*.

Menurut Lofland & Lofland (1984), kualitatif melibatkan kaedah mengumpul dan menganalisis data yang bukan berbentuk kuantitatif (*non-quantitative*). Bersesuaian dengan kajian yang dilakukan, data-data yang dikumpul melalui sumber-sumber seperti internet, buku rujukan dan jurnal perlu dianalisis untuk mendapatkan maklumat dan data yang tepat bagi menulis sesuatu tesis.

Menurut Adler & Adler (1987) pula, kualitatif melibatkan kaedah subjektif metodologi dan pengkaji sebagai alat untuk mengkaji sesuatu kajian. Teori ini menerangkan tentang seseorang pengkaji di mana sesuatu kajian itu dapat dilakukan dengan sempurna sekiranya “alat” kajian itu wujud iaitu pengkaji merupakan “alat” untuk megerakkan sesuatu kajian.

Sementara itu, Dictum (n.d) berpendapat bahawa kaedah kualitatif merupakan kaedah mengumpul data yang cukup sempurna tetapi bukan dalam bentuk kuantitatif, ia boleh jadi sesuatu benda yang lain. Data boleh diperolehi dalam bentuk penulisan, imej, *impressions*, *gestures* atau ton di mana ia memperlihatkan perkara yang sebenar atau realiti sebagai simbolik atau sosialistik. Jika seseorang fikir sesuatu yang realiti, maka dia akan menjadi sesuatu yang realiti akhirnya.

Di dalam kaedah kualitatif, terdapat beberapa kategori yang wujud bagi menyesuaikan dengan kajian yang dilakukan. *Participant-observation*, *ethnography*, *photography*, *ethnomethodology*, *dramaturgical*, *sociometry*, *natural experiment*, *case*

study, unobtrusive measures, content analysis, historiography dan secondary analysis of data. Kesemua kategori tersebut adalah berlainan fungsi dan kaedah pengaplikasianya.

Bagi kajian ini, kategori analisis kandungan (*content analysis*) telah dipilih sebagai metodologi kajian di bawah kaedah kualitatif. Analisis kandungan merupakan alat kajian yang di gunakan untuk memastikan dan menentukan kewujudan sesetengah perkataan, ayat atau konsep yang terdapat di dalam teks. Teks boleh terdiri daripada buku, essay, temu duga, artikel dari surat khabar, jurnal, dokumen-dokumen sejarah, perbualan atau percakapan, dan mungkin kejadian yang berlaku disampaikan melalui percakapan. Sebagai seorang pengkaji, fokus dalam konsep lebih baik dari suatu perkataan yang mudah dan dalam mengaitkan semantik lebih baik daripada hanya tumpu pada kejadian (de Sola Pool, 1959).

Analisis kandungan adalah sebagai teknik kajian untuk mencapai objektif, sistematik dan gambaran yang jelas kepada perhubungan antara kandungan (Berelson, 1974). Lasswell membuat satu formula berdasarkan persoalan-persoalan bagi menganalisis kandungan : "*Who says what, to whom, why, to what extent and with what effect?*". Holsti (1969) mendefinisikan analisis kandungan : "*any technique for making inferences by objectively and systematically identifying specified characteristics of messages*" (Hlm. 14).

Berdasarkan Krippendorff (1980 dan 2004), enam persoalan perlu dikenal pasti di dalam setiap analisis kandungan :

- i. Manakah data yang hendak dianalisis?
- ii. Bagaimanakah mereka mendapatkanya?
- iii. Apakah jumlah bilangan yang telah mereka spesifikasikan
- iv. Apakah kontek *relative* untuk menganalisis data?
- v. Apakah sempadan atau limitasi analisis?
- vi. Apakah sasaran utama dalam menghasilkan kesimpulan awal?

Dalam analisis kandungan perkara yang paling penting yang perlu dititikberatkan adalah tema sesuatu artikel yang dikaji. Analisis kandungan biasanya hanya menganalisa apa sahaja yang terdapat dalam sesuatu teks tersebut tanpa mengira sama ada tersurat

mahupun sebaliknya. Lazimnya analisa kandungan kerap digunakan dalam penganalisaan televisyen, cerita dan juga internet. Daripada sumber yang diperolehi, analisis kandungan amat sesuai dalam bidang kajian yang meliputi laporan isu-isu sosial, sosiologi dan sains politik, psikologi dan sains kognitif, isu umur dan jantina, sastera dan rhetorik bahasa, etnografi dan kajian budaya, kajian komunikasi, analisis imej statik dan bergerak, kartun animasi, novel dan diari individu.

Terdapat dua jenis kategori yang terdapat dalam kaedah analisis kandungan iaitu analisis konseptual (*conceptual analysis*) dan analisis relasional (*relational analysis*). Analisis konseptual merujuk kepada mengidentiti dan mengenal pasti persoalan kajian dan sampel-sampel kajian. Apabila telah memilih sesuatu kandungan teks, ia perlu dikodkan ke dalam kategori-kategori kandungan yang tersusun dan terurus. Proses pengekodan biasanya merupakan salah satu pemilihan teks ke dalam bentuk yang kecil, di mana ia merupakan pusat idea atau idea utama dalam analisis kandungan. Melalui pecahan-pecahan material isi kandungan teks, sesetengah *characteristic* dari maklumat tersebut boleh dianalisis dan diinterpretasi.

Manakala bagi analisis *relasional*, ia terbina di dalam analisis konseptual dengan meneliti hubungan diantara konsep-konsep yang terdapat di dalam teks. Bagi analisis relasional, perkara utama yang perlu dilakukan adalah untuk membuat keputusan untuk memilih mana-mana konsep yang telah dipecah-pecahkan di dalam analisis konseptual. Di dalam membuat keputusan adalah bukan mudah sekiranya terdapat banyak konsep yang perlu dikaji dan mana lebih penting berdasarkan tajuk kajian yang dilakukan. Jelas menunjukkan bahawa kategori dan konsep yang banyak akan memberi keputusan yang kabur dan sekiranya terlalu sedikit konsep boleh membawa kepada keputusan yang tidak boleh dipercayai dan berpotensi untuk mendapat kesimpulan yang tidak sah (*invalid*). Oleh yang demikian, adalah sangat penting untuk memberi peluang kepada konteks sebagai keperluan untuk kajian sebagai panduan di dalam prosedur pengekodan.

Kajian ini melibatkan beberapa jenis sumber iaitu :

Media Elektronik

i. Internet

Melalui sumber penyelidikan ini, pengkaji dapat memperolehi maklumat yang lebih banyak dan meluas. Kaedah ini juga dapat memudahkan pengkaji dan menjimatkan masa dalam mencari maklumat.

ii. Filem

Terdapat dua jenis sampel filem yang dikaji iaitu *Taxi Driver*(1976) arahan Martin Scorsese dan *Road to Perdition* (2002) arahan Sam Mendes. Melalui tontonan filem tersebut, pengkaji akan melihat dengan lebih jelas tentang skop kajian yang ingin dilakukan.

Cetakan

i. Buku

Buku merupakan bahan yang penting untuk mendapatkan sumber maklumat yang tepat dan terperinci. Terdapat pelbagai jenis buku yang menerangkan tentang filem noir seperti contoh *The movie book of film noir* oleh Ian Cameron (1993). Melalui pembacaan, pengkaji dapat mengenalpasti banyak teori yang diperkenalkan oleh pengkritik-pengkritik filem *noir* yang ditulis oleh pengkaji terdahulu.

ii. Tesis

Melalui rujukan yang dibuat berdasarkan penulisan tesis pelajar-pelajar yang lepas, pengkaji dapat mempelajari teknik dan kaedah penulisan tesis yang sesuai. Selaian itu, pengkaji dapat membuat penilaian tentang beberapa maklumat berdasarkan skop kajian yang ingin buat.

Oleh yang demikian, kaedah analisis kandungan sangat sesuai digunakan dalam kajian ini bagi mencapai objektif kajian iaitu untuk menganalisis teknik *mise-en-scene* yang wujud dalam filem *noir* berdasarkan dua buah sampel filem Neo *noir* yang bertajuk *Taxi Driver* (1976) arahan Martin Scorsese dan *Road to Perdition* (2002) arahan Sam

Mendes. Hal ini kerana, kebanyakkan sumber maklumat diperolehi dari buku dan internet. Selain itu juga, kajian ini juga melibatkan analisis kandungan yang berbentuk visual bagi mendapatkan hasil kajian yang persis. Contoh-contoh filem yang digunakan adalah merupakan bahan kajian yang sangat penting. Hal ini kerana, visual dapat memberikan satu sudut pandangan yang lain mengenai ciri filem *noir*.

1.6 Sampel Kajian

Sampel kajian adalah berdasarkan dua buah filem iaitu filem bertajuk *Taxi Driver* (1976) arahan Martin Scorsese dan *Road to Perdition* (2002) arahan Sam Mendes sebagai sumber rujukan bagi kajian ini. Limitasi bagi kajian ini adalah hanya memberikan penumpuan dari segi teknik sinematografi dan *mise-en-scene* antara kedua-dua filem tersebut.

1.7 Coding (Kriteria Analisis)

Kajian ini dilakukan adalah untuk mengkaji dari segi ciri – ciri filem *noir*. Walau bagaimanapun penyelidikan ini turut menjurus kepada elemen-elemen *mise-en-scene* yang terdapat di dalam dua buah filem yang telah dipilih iaitu filem bertajuk *Taxi Driver* (1976) arahan Martin Scorsese dan *Road to Perdition* (2002) arahan Sam Mendes. Kedua – dua filem ini merupakan merupakan limitasi bagi kajian ini walaupun masih terdapat banyak lagi filem –filem lain seperti *Citizen Kane* (1941) arahan Orson Welles, *The Maltese Falcon* (1941) oleh John Huston, *Blue Velvet* (1986) dan *Lost Highway* (1996). Hal ini kerana, kedua-dua filem tersebut merupakan filem Neo *noir*.

1.8 Hipotesis

Menurut pengkaji, jangkaan awal tentang sesuatu kajian dapat dilakukan dengan menganalisis segala data yang diperolehi dari kajian lepas melalui pembacaan ilmiah. Berdasarkan teori Frank Nino (1946), Ian Cameron (1993), Paul Schrader (1995), Raymond Borde dan Etienne Chaumeton (2002 [1955]), mereka mempunyai satu pendapat yang sama tentang ciri-ciri sebuah filem *noir* iaitu filem yang memiliki unsur-unsur suasana yang suram dan gelap, terdapat kekejaman dan jenayah, korupsi,

gangster, *thriller* dan perniagaan yang ‘kotor’. Pengkaji juga turut berpendapat bahawa ciri-ciri tersebut sememangnya ada di dalam sesebuah filem *noir* tetapi tidak semua filem *noir* terdapat kesemua ciri tersebut.

Berbeza pula dengan Dyer (2002), beliau melihat filem *noir* berdasarkan unsur seperti *flash-back*, *voice-over* dan struktur mimpi. Pengkaji berpendapat bahawa sekiranya unsur tersebut terdapat dalam filem *noir*, maka filem tersebut lebih bersifat *surrealism* di mana terdapat unsur mimpi yang bukan nyata. Dari segi mengkaji fenomena filem *noir*, Dyer(2002) , Raymond Borde dan Etienne Chaumeton (2002 [1955]), memegang pendapat yang sama iaitu filem *noir* bukan satu *genre* tetapi lebih kepada *mood* dan *style*. Setelah membuat sedikit rumusan, pengkaji berpendapat sama dengan teori Dyer(2002) , Raymond Borde dan Etienne Chaumeton.

Namun pengkaji berpendapat bahawa, mengkaji *genre*, *mood* atau *style* bukan satu perkara yang penting. Ini kerana ketiga-tiga elemen tersebut terlalu meluas untuk dikupas dan dibincangkan, hanya yang penting adalah sejauh mana ciri-ciri filem *noir* dapat membezakannya dengan filem-filem yang lain seperti filem eksperimental, filem muzikal, filem komedi dan filem *cult* .

BAB 2

KAJIAN LITERASI

2.0 Pengenalan

Bab ini akan lebih memberi penumpuan kepada hasil kajian yang telah dilakukan oleh penganalisis dan pengkritik filem terdahulu. Pengkaji menumpukan kepada kajian mengenai definisi, ciri-ciri dan teknik filem *noir*. Hasil kajian terdahulu diulas untuk pemahaman pengkaji dengan lebih mendalam.

2.1 Definisi filem *noir*

Pengkritik filem Perancis, Frank Nino (1946) mentafsirkan filem *noir* sebagai *black* filem atau *black* cinema di mana beliau melihatkan kepada ciri – ciri filem *noir* yang gelap', latar belakang suasana yang suram, dan tema penceritaan berdasarkan jenayah rakyat Amerika (*American crime*). Filem *noir* mula dikesan di Perancis semasa zaman perang dunia kedua seperti *The Maltese Falcon* (1941) arahan John Huston, *Murder, My Sweet* (1944), *Double Indemnity* (1944), dan *Laura* (1944). Filem *noir* mula tersebar dan berkembang di Amerika pada tahun 1940-an dan menjadi prominan pada *post-war era*, dan berakhir dalam tempoh era klasik “*Golden Age*” sehingga tahun 1960-an ('last' filem era klasik, Orsen Welles bertajuk *Touch of Evil* (1958)).

Dyer (2002:51) menyatakan bahawa terdapat banyak perkara yang tidak boleh dipersetujui mengenai filem *noir*. Beliau juga berpendapat bahawa dengan wujudnya *flash-back*, *voice-over* dan struktur mimpi mewujudkan sebuah filem *noir*. Dalam buku beliau *The Matter of Images*, beliau juga mempersoalkan tentang fenomena filem *noir* sama ada filem *noir* merupakan satu *genre*, *mood*, *style* atau *cycle*. Borde dan Chaumeton (2002 [1955]) menyifatkan filem *noir* pula sebagai sebuah filem yang pelik, filem yang terdapat kekejaman dan kezaliman, filem yang terdapat sifat *ambivalent*, *oneiric* dan erotik. Mereka juga berpendapat filem *noir* lebih menjerumus kepada kualiti ton dan *mood* berbanding *genre*.

Menurut Cameron (1993) bukan mudah untuk menyifatkan sebuah filem *noir* sebagai sebuah filem *crime*, *gangster* dan *thriller*. Filem *noir* dihasilkan berdasarkan

kepada gabungan beberapa elemen seperti motif dan ton, latar belakang sosial dan pengaruh artistik atau budaya, *iconography*, *mood*, *paranoia*, perwatakan, stail visual dan pengadaptasian di mana ia membuatkan filem *noir* sebuah filem yang aneh dan pelik tetapi menarik. Berdasarkan beberapa elemen dapat juga menerangkan tentang situasi filem *noir* seperti yang disimpulkan oleh Dyer (2002), "...there are such features at the level of structure, iconography and visual style that recur from film noir to film noir and thereby identify it as a discrete film kind, and that just such an observable continuity in a batch of film is what make that batch a genre."(hlm.51).

Filem *noir* bukan satu bentuk *genre* tetapi ia lebih merujuk kepada *mood*, stail, *point-of-view*, atau ton yang terdapat di dalam sesebuah filem *noir*. Terdapat beberapa kategori dalam filem *noir* dan setiap kategori menunjukkan ciri dan stail yang berlainan dari segi visual dan lakonan. Pada tahun 1940-an sehingga tahun 1950-an filem *noir* dikenali sebagai klasik *noir*, pada tahun 1960-an sehingga 1970-an pula dikenali sebagai *neo-noir* era dan 1980-an sehingga sekarang terdapat juga *neo-noir*, *psycho-noir* dan *Sci-fi noir*. *Blue Velvet* (1986), *Lost Highway* (1996), *Mulholland Drive* (2001) merupakan contoh filem-filem *pscycyo-noir* arahan David Lynch. *Fight Club* (1999) juga boleh dikategorikan sebagai *pscycyo-noir*. Di dalam *post-classic* era, kategori *sci-fi noir* adalah sangat memberi makna dan sumbangsan pada ketika itu berdasarkan filem *Blade Runner* (1982), arahan Ridley Scott.

Menurut Paul Schrader (1972) filem *noir* turut dipengaruhi oleh zaman *German Expressionism* atau *French New Wave*. Secara umumnya, filem *noir* merujuk kepada sesetengah filem *Hollywood* yang dihasilkan pada tahun 1940-an dan awal tahun 1950-an di mana filem-filem tersebut menggambarkan kehidupan dunia yang gelap, korupsi, jenayah dan perniagaan yang kotor.

Filem *noir* lebih bercirikan stail visual yang *low-key lighting* dan warna hitam-putih yang juga terdapat di dalam sinematografi *German Expressionist*. Filem *noir* juga turut dipengaruhi oleh zaman *German Expressionism* pada tahun 1920-an seperti filem *The Cabinet of Dr. Caligari* (1919) oleh Wiene atau *M* (1931) oleh pengarah Fritz Lang. Filem – filem tersebut bercirikan bayang – bayang (*shadowy*), *high – contrast* imej, kamera statik, *chiaroscuro lighting*, *femme fatale*, *anti-hero* dan *twisted plot*. Selepas itu,

pengarah filem dari Perancis Julien Duvivier telah meneruskan usaha membangunkan dan mengembangkan filem *noir* ini (Wikipedia, 2007).

2.2 Pra-Sejarah Filem Noir

Filem *noir* mempunyai banyak sumber dan bukan hanya dalam sinema sahaja tetapi terdapat juga medium artistik yang turut menjadi sumber kepada kewujudan filem *noir*. Skema *Low-key lighting* biasanya memiliki hubungan dengan teknik klasik yang tidak perlu perubahan dari segi *chiaroscuro* dan *tenebrism*. Teknik yang menggunakan kontras yang tinggi dari segi cahaya (*high contrasts*) dan gelap mula dibangunkan pada kurun ke-15 dan 16 dari kerjasama oleh pelukis dengan aliran *Mannerism* dan *Baroque* (Wikipedia, 2007).

Aestetika filem *noir* secara mendalam dipengaruhi oleh *German Expressionism*, pergerakan sinematik pada tahun 1910-an dan 1920-an berkait rapat dengan zaman perkembangan teater, fotografi, lukisan, *sculpture*, dan *architecture*. Pengarah seperti Fritz Lang, Robert Siodmak dan Michael Curtiz telah memperkenalkan teknik-teknik pencahayaan dan perasaan psikologi ke dalam elemen *Mise-en-scene*. *M* (1931) merupakan filem *noir* yang dihasilkan oleh Fritz Lang berdasarkan teknik tadi.

Pada tahun 1931, Curtiz merupakan pembikin filem di *Hollywood* selama setengah dekad yang lalu, menghasilkan enam buah filem setahun, contoh filemnya ialah *20,000 Years in Sing Sing* (1932) dan *Private Detective 62* (1933) adalah diantara filem yang terawal di *Hollywood* yang dikenali sebagai filem *noir* yang memiliki *sound*. Anak kelahiran Vienna Josef von Sternberg telah menjadi pengarah di *Hollywood* pada masa yang sama. Filem yang dihasilkan seperti *Shanghai Express* (1932) dan *The Devil Is a Woman* (1935), dengan menimbulkan stail visual yang diaplikasikan dari aliran *eroticism* dan *baroque*.

Perkara yang penting dan barangkali boleh jadi salah satu sumber yang mempengaruhi kewujudan filem *noir* ialah Perancis *poetic realism*, dengan unsur *romantic*, *fatalistic attitude* dan ‘meraikan’ hero yang hampir mati. Terdapat juga pengaruh yang telah mewujudkan aliran filem *noir* ini iaitu *Italian Neorealism* pada tahun 1940-an. Pengarah Jules Dassin dengan filemnya *The Naked City* (1948) merupakan contoh filem yang dihasilkan pada masa itu.